

Justitiedepartementet
Enheten för fastighetsrätt och
associationsrätt
103 33 Stockholm

Vår referens: Dnr 214/2014
Er referens: Ju2014/7794/L1

2015-03-30

Departementspromemorian Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy (Ds 2014:45)

Sammanfattning

Svenskt Näringsliv avgränsar sitt yttrande till de ändringar som föreslås avseende årsredovisningslagen (ÅRL) och aktiebolagslagen (ABL).

Svenskt Näringsliv avstyrker förslaget om vilka företag som ska lämna hållbarhetsrapport. Svenskt Näringsliv anser att kretsen av företag som ska lämna hållbarhetsrapport ska bestämmas på motsvarande sätt som enligt EU-direktivet och inte utökas till att omfatta fler företag. På samma sätt avstyrker Svenskt Näringsliv att kretsen av moderföretag som ska lämna hållbarhetsrapport för koncernen utökas i förhållande till EU-direktivets krav.

Svenskt Näringsliv har ingenting att erinra mot förslagen avseende hållbarhetsrapportens innehåll.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget om att upplysningar om framtida utveckling och om frågor som är under förhandling i vissa fall inte behöver tas in i hållbarhetsrapporten.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslagen angående placering, offentliggörande och granskning av hållbarhetsrapporten.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget att undanta vissa dotterföretag från kravet på att upprätta hållbarhetsrapport om moderföretaget avger en hållbarhetsrapport för koncernen.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslagen om krav på upplysningar om mångfaldspolicy avseende styrelsen i vissa noterade företag.

Svenskt Näringsliv anser att företaget självt bör få bestämma på vilket språk en fristående bolagsstyrnings- eller hållbarhetsrapport bör avfattas på.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslagen om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.

Svenskt Näringsliv anser att konsekvensanalysen är undermålig och att kostnaderna för att upprätta hållbarhetsrapport är grovt underskattade.

Inledning

EU-direktivet (2014/95/EU) om ändringar i EU:s redovisningsdirektiv (2013/34/EU), innehåller regler om rapportering av icke-finansiell information och mångfaldspolicy. Justitiedepartementet har i departementspromemorian Ds 2014:45, Företagens rapportering om hållbarhet och mångfaldspolicy, föreslagit lagändringar för att genomföra ändringsdirektivet i svensk rätt. Förslaget innebär i huvudsak att stora företag och företag av allmänt intresse ska upprätta hållbarhetsrapporter och att vissa noterade företag ska lämna information om mångfaldspolicy i bolagsstyrningsrapporten.

Utgångspunkten för implementeringen har enligt promemorian varit att nära ansluta till ändringsdirektivets utformning och ordalydelse. I flera avseenden föreslås en reglering av hållbarhetsrapporter som liknar dagens reglering av bolagsstyrningsrapporter.

Omfattningen av vilka företag som ska lämna hållbarhetsrapport

Företagskategorier enligt redovisningsdirektivet 2013/34/EU

I artikel 2.1 i direktivet anges att företag av allmänt intresse är:

- företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad i en medlemsstat i den mening som avses i artikel 4.1.14 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument,
- företag som är kreditinstitut enligt artikel 4.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut och som inte avses i artikel 2 i samma direktiv,
- försäkringsföretag i den mening som avses i artikel 2.1 i rådets direktiv 91/674/EEG av den 19 december 1991 om årsbokslut och koncernredovisning för försäkringsföretag, och
- företag som är utsedda av medlemsstaterna till företag av allmänt intresse, till exempel företag som är av betydande allmänt intresse på grund av sin verksamhet, sin storlek eller antalet anställda.

Av artikel 3.4 i direktivet framgår att stora företag är företag som på balansdagen överskrider mer än ett av följande tre gränsvärden:

- en balansomsättning om 20 miljoner euro
- en nettoomsättning om 40 miljoner euro
- ett genomsnittligt antal anställda under räkenskapsåret på 250 personer

Av artikel 3.7 framgår att stora koncerner är koncerner som består av moderföretag och dotterföretag som omfattas av en koncernredovisning, och som efter konsolidering överskrider mer än ett av de ovan nämnda gränsvärdena för stora företag.

Företag som ska omfattas av krav på hållbarhetsrapport enligt ändringsdirektivet 2014/95/EU

Enligt ändringsdirektivet ska företag av allmänt intresse som är stora företag och som på balansdagen har haft i genomsnitt 500 anställda under räkenskapsåret lämna icke-finansiella upplysningar i hållbarhetsfrågor.

Redovisningsutredningens förslag avseende företagskategorier i ÅRL

Redovisningsutredningen har vid implementeringen av direktivet 2013/34/EU föreslagit att definitioner av företag av allmänt intresse samt stora företag och stora koncerner förs in i ÅRL, se SOU 2014:22. Förslagen bereds för närvarande av regeringen.

Företag av allmänt intresse definieras som:

- företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,
- företag som omfattas av lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag eller är av det slag som avses i 1 kap. 1 § andra stycket nämnda lag,
- företag som omfattas av lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller är av det slag som avses i 1 kap. 1 § andra stycket nämnda lag, och
- publika aktiebolag.

Den viktigaste skillnaden mellan förslaget i SOU 2014:22 och redovisningsdirektivet, såvitt gäller företag av allmänt intresse, är att man lagt till alla onoterade publika företag till definitionen enligt direktivet. Antalet svenska onoterade publika företag beräknas enligt SOU 2014:22 uppgå till cirka 1 000.

Stora företag föreslås i SOU 2014:22 definieras som företag som inte är ett företag av allmänt intresse och som de senaste två räkenskapsåren har uppfyllt mer än ett av följande villkor:

- medelantalet anställda i företaget uppgår till mer än 250,
- företagets redovisade balansomslutning uppgår till mer än 175 miljoner kronor,
- företagets redovisade nettoomsättning uppgår till mer än 350 miljoner kronor.

Stora koncerner föreslås definieras som koncerner som de två senaste räkenskapsåren har uppfyllt mer än ett av följande villkor:

- medelantalet anställda i koncernen uppgår till mer än 250,
- koncernföretagens redovisade balansomslutning uppgår till mer än 175 miljoner kronor,
- koncernföretagens redovisade nettoomsättning uppgår till mer än 350 miljoner kronor.

Definitionerna av stora företag respektive stora koncerner överensstämmer därmed i princip med redovisningsdirektivet 2013/34/EU.

Departementspromemorians förslag avseende vilka företag som ska omfattas av krav på hållbarhetsrapport

Förslagen i Ds 2014:45 utgår från förslagen på definitioner av företag av allmänt intresse, stora företag och stora koncerner i SOU 2014:22. I promemorian lämnas därför inga egna förslag på definitioner av de olika företagskategorierna.

Innebörden av förslaget i Ds 2014:45 är att kravet på att upprätta en hållbarhetsrapport utvidgas till att omfatta alla företag av allmänt intresse enligt den föreslagna svenska definitionen i SOU 2014:22. Kravet kommer därmed att omfatta samtliga publika företag. Dessutom föreslås att ändringsdirektivets begränsning som innebär att endast företag som under räkenskapsåret har haft 500 anställda i genomsnitt ska omfattas av kravet på att lämna hållbarhetsrapport, inte ska gälla i Sverige. Vidare föreslås att den begränsningsregel som innebär att endast sådana företag av allmänt intresse som också uppfyller

gränsvärdena för stora företag ska omfattas av krav på hållbarhetsrapportering inte heller ska införas i Sverige. I förslaget i Ds 2014:45 har i stället stora företag lagts till som en kategori av företag som generellt ska omfattas av kravet på hållbarhetsrapportering. Sammantaget innebär detta en väsentlig utökning av direktivets minimiregel.

I Ds 2014:45 redovisas skäl för och emot en sådan utvidgning i förhållande till direktivet. Mot en utvidgning talar enligt promemorian framför allt en utvidgad administrativ börda som kan verka hämmande i den internationella konkurrensen. För en utvidgning talar enligt Ds 2014:45 framför allt fördelen av att alla investerare i alla noterade företag får samma information, vilket underlättar jämförelsen mellan företagen och bidrar till att de noterade företagen kan driva och utvärdera sina verksamheter på lika villkor. Vidare anförs i promemorian att det finns andra starka intressenter i hållbarhetsfrågor än investerare, vilket motiverar att även onoterade företag omfattas av ett krav på hållbarhetsrapportering. Det sägs också i promemorian att konsumenters vilja och förmåga att påverka producenter har ökat och skulle förmodligen öka ännu mer om tillgången till information förbättrades.

I avvägningen mellan olika intressen anges i Ds 2014:45 att den administrativa bördan för företagen bör ställas i relation till den nytta som rapporteringen innebär. Vidare anges att samhällsintresset för rapportering från stora företag och företag av allmänt intresse i allmänhet får anses väga tyngre än rapporteringskravets kostnader för dessa företag. När det gäller kategorierna medelstora och små företag bedöms enligt promemorian förhållandet vara det motsatta. Strävan att minska regelbördan berör särskilt dessa kategorier. De bör därför enligt Ds 2014:45 inte omfattas av kravet på hållbarhetsrapportering.

I promemorian övervägs sedan om det finns skäl att undanta vissa företag av allmänt intresse från kravet på hållbarhetsrapportering. I promemorian anges flera skäl för att utvidga kretsen av företag till att omfatta samtliga stora företag och företag av allmänt intresse.

Det anges att tillämpningen av redovisningslagstiftningen underlättas av enhetliga regler och att särskilda regler för en del företag i en kategori bara bör införas om det finns starka skäl för det. Det anges att omständigheten att intresset för vissa företag inom kategorin kan vara begränsat inte är ett tillräckligt skäl. Det anges också att det är svårt att finna några praktiskt tillämpbara kriterier för att urskilja de företag som investerare och allmänhet inte har tillräckligt behov av att få information om, och att det försvårar om rapporteringskraven för noterade företag inte är enhetliga. Det är därför inte heller lämpligt att knyta rapporteringskravet till antalet anställda.

I konsekvensutredningen uppskattas att promemorians förslag innebär att cirka 2 000 företag kommer att omfattas av krav på hållbarhetsrapportering, och att cirka 100 företag skulle ha omfattats om man i stället utgått från direktivets minimikrav. Vidare görs vissa överväganden rörande kostnaderna för att upprätta hållbarhetsrapporter. I Ds 2014:45 har inte någon egen beräkning av administrativa kostnader gjorts utan det hänvisas till EU-kommissionens beräkningar där antas att kostnaden för redovisning av icke-finansiell information uppgår till mellan cirka 5 500 och 40 000 kr per år och bolag. Bedömningen jämförs också med Tillväxtverkets mätningar av kostnaderna för att upprätta bolagsstyrningsrapport, som beräknas till cirka 65 000 kr per bolag och år. Vidare uppskattas i Ds 2014:45 att ett hundratal av börsbolagen - utan att det anges hur beräkningen skett - lämnar hållbarhetsrapporter och att de cirka 50 statligt hel- eller delägda bolagen i dag avger hållbarhetsrapporter enligt GRI:s riktlinjer. För dessa företag antas kostnaderna p.g.a. lagförslagen bli begränsade.

Det sägs också i promemorian att mot företagens kostnader ska fördelarna med att upprätta en hållbarhetsrapport vägas. En större medvetenhet om hållbarhetsfrågor inom företagen leder till en mer hållbar samhällsutveckling. Ett ökat fokus inom företagen på personalfrågor, som t.ex. jämställdhet, leder förmodligen till att jämställdheten förbättras och även i övrigt till ett bättre arbetsklimat. Genom större hänsyn till hållbarhetsfaktorer som miljö, samhälle och personal kan ofta pengar sparas för företagen. Öppenhet kring hur samhällets resurser används är ett konkurrensmedel på kapitalmarknaden och stärker förtroendet för hur företaget sköts. Det bidrar på så sätt till att stärka företagets varumärke och konkurrenskraft. Fördelarna uppskattas sammantaget ha ett värde som överstiger kostnaderna.

Svenskt Näringslivs synpunkter

Svenskt Näringsliv anser att en utvidgning av vilka företag som ska upprätta en hållbarhetsrapport utöver ändringsdirektivets krav står i strid med den utgångspunkt som anges i promemorian, att ligga nära EU-direktivet. Denna utgångspunkt överensstämmer dessutom med syftena i den förenkling av redovisningslagstiftningen som nyligen genomförts. I prop. 2009/10:235 angavs att den allmänna utgångspunkten bör vara att företag i Sverige inte bör åläggas mer betungande skyldigheter än vad som är nödvändigt (s. 53). Effekten av promemorians förslag är att cirka 2 000 i stället för 100 företag träffas av krav på att upprätta hållbarhetsrapport. Detta är iögonenfallande, eftersom förslagen i övrigt i promemorian nära anknyter till ändringsdirektivet.

Svenskt Näringsliv anser att det krävs synnerligen tungt vägande skäl för att ställa mer långtgående krav än EU-reglerna. I promemorian har man dock gjort det enkelt för sig genom att anknyta till de av redovisningsutredningen föreslagna definitionerna av stora företag och företag av allmänt intresse, utan att förslaget innebär och hållbarhetsrapporteringens relevans för de företag som omfattas av dessa definitioner närmare analyseras. Svenskt Näringsliv vill här särskilt peka på att redovisningsutredningens förslag att inkludera alla publika företag i kretsen av företag av allmänt intresse, motiverades av överväganden i fråga om vilka krav som lämpligen borde ställas på tilläggsinformation i de finansiella rapporter som upprättas av dessa företag. Det är inte uppenbart att dessa överväganden gör sig gällande i fråga om krav på att lämna hållbarhetsinformation. I remissvaret över SOU 2014:22 betonade Svenskt Näringsliv vikten av att göra noggranna överväganden i varje enskilt fall om vilka företag som ska omfattas av specifika regleringskrav, och inte utan vidare lägga den föreslagna definitionen av företag av allmänt intresse till grund för lagstiftning i andra sammanhang. Svenskt Näringsliv konstaterar dock att detta är precis vad som skett i Ds 2014:45.

En vedertagen definition av corporate social responsibility (CSR) är att den avser det hållbarhetsarbete som bedrivs frivilligt av företagen utöver vad som följer av lagstiftning, vilket också anges i promemorian på s. 33. Företagens egen drivkraft att utveckla CSR-arbetet har ansetts vara den viktigaste förklaringen till den positiva utvecklingen på detta område. Detta genombryts nu på ett avgörande sätt genom att ändringsdirektivet ställer krav på obligatorisk hållbarhetsrapportering. En konsekvens av förslaget är att företagen tvingas in i en rapporteringsmodell som inte är anpassad till vare sig formerna för CSR-arbetet i de enskilda företagen, eller företagets relation till och kommunikation med sina respektive intressenter.

I promemorian förs resonemang om betydelsen för olika intressenter och för samhället av hållbarhetsrapportering. Svagheter med resonemangen är att de inte gör någon åtskillnad

mellan frivillig hållbarhetsrapportering och hållbarhetsrapporter som upprättas enligt direktivets krav. De positiva bieffekter för samhälle och intressenter som enligt promemorian kan förväntas uppstå av ett krav på tvingande rapportering framstår vidare som spekulativa. I synnerhet i ljuset av hur drivkrafterna bakom företagens eget CSR-arbete hittills uppfattats. Enligt Svenskt Näringsliv går det inte att dra några klara slutsatser av resonemangen.

Det kan vidare konstateras att de argument som framförs i konsekvensutredningen om att ett obligatoriskt rapporteringskrav bör införas därför att det är gynnsamt för de företag som omfattas framstår som "paternalistiska". Det är ytterst varje företags ägare som avgör hur företaget ska bedriva sin verksamhet. Att samhället skulle vara bättre skickat än ägarna, styrelsen och företagsledningen att bedöma på vilket sätt företaget självt bäst gynnas av sitt hållbarhetsarbete framstår som orimligt. Argument av denna karaktär kan därför inte ges någon betydelse när det gäller att avgöra vilka företag som ska omfattas av ett krav på hållbarhetsrapportering.

Det saknas i konsekvensutredningen en kartläggning av hur många av de företag som är avsedda att omfattas av rapporteringskravet som i dag lämnar hållbarhetsinformation motsvarande vad som krävs enligt direktivet. Det som sägs om noterade företag och statligt ägda företag ger ingen klar bild av marginaleffekten av att utöka kravet på tvingande rapportering i förhållande till EU-direktivet från cirka 100 till cirka 2 000 företag.

De kostnadsberäkningar som lämnas som underlag i promemorians konsekvensutredning och som tagits fram av EU-kommissionen ger inte någon beskrivning av kostnadsbilden i Sverige. De ekonomiska konsekvenserna av att utöka kravet till fler företag än dem som omfattas av ändringsdirektivet är därför inte redovisade i promemorian, varken avseende engångskostnader för anpassning eller löpande kostnader för att samla in och verifiera information och för att upprätta rapporter. Här måste beaktas att beräkningen måste ta hänsyn till om rapporten avser ett enskilt företag eller en koncern.

Promemorians förslag innebär att de företag som i dag inte alls eller endast i begränsad omfattning lämnar uppgifter motsvarande direktivets krav måste upprätta en funktion för hållbarhetsrapportering med den kompetens och de resurser som krävs för att löpande samla in och offentliggöra informationen. En inte orimlig uppskattning av kostnaderna för att upprätthålla en sådan funktion är 1-2 miljoner kronor årligen. Till detta måste engångskostnaderna för att initialt bygga upp interna rapporterings- och kontrollsystem läggas. Även dessa kostnader kan antas uppgå till betydande belopp. Det bör här särskilt beaktas att företagens befintliga systemresurser för redovisningsinformation generellt sett inte är utformade för att samla in och processa icke-finansiell information. Befintliga system är därför dåligt lämpade för att bearbeta information av den karaktär som ska lämnas inom ramen för hållbarhetsrapporteringen.

Även för de företag som i dag lämnar hållbarhetsinformation bedöms promemorians förslag i många fall leda till betydande engångskostnader, då en avstämning måste ske mellan de befintliga interna rapporterings- och kontrollsystemen så att de tvingande kraven som följer av lagreglerna kan uppfyllas.

De kostnadsuppgifter som lämnas i Ds 2014:45 är därmed enligt Svenskt Näringslivs bedömning väsentligt underskattade. De belopp som redovisas i promemorian och som tagits fram av EU-kommissionen ger en ofullständig bild. En förfrågan hos företag som redan i dag upprättar hållbarhetsrapporter i Sverige hade kunnat belysa kostnaderna. Att så inte

skett framstår som märkligt, särskilt i belysning av promemorians förslag att utvidga tillämpningsområdet för direktivet och avkräva ytterligare 1 900 företag en hållbarhetsrapport.

Svenskt Näringsliv anser att de tillämpningsproblem som anförts som skäl mot att införa direktivets begränsningsregel baserad på medeltalet anställda framstår som överdrivna. Denna typ av gränsvärden används redan i redovisningslagstiftningen för att dra gränsen mellan olika storlekskategorier av företag. När det gäller förslaget om vilka företag som ska upplysa om mångfaldspolicy för styrelsen så motsvarar promemorians förslag ändringsdirektivet (se nedan). Den enda tekniska skillnaden mellan dessa båda rapporteringskrav är att små och medelstora företag enligt ändringsdirektivet inte får avkrävas information om mångfaldspolicy. Svenskt Näringsliv anser därför att en liknande avgränsning går att göra avseende vilka företag som ska lämna hållbarhetsrapport.

Svenskt Näringsliv anser sammanfattningsvis att det saknas tillräckliga skäl för att utvidga kretsen av de företag som ska upprätta hållbarhetsrapport utöver de omfattas av ändringsdirektivet. Som redovisats ovan finns det tvärtom andra skäl som med större styrka talar mot en sådan utvidgning.

Svenskt Näringsliv avstyrker således förslaget om vilka företag som ska lämna hållbarhetsrapport. Svenskt Näringsliv anser att kretsen av företag som ska lämna hållbarhetsrapport ska bestämmas på motsvarande sätt som enligt ändringsdirektivet.

Hållbarhetsrapportens innehåll

I promemorian föreslås att hållbarhetsrapporten ska innehålla de icke-finansiella upplysningar som behövs för förståelsen av företagets utveckling, ställning, resultat och konsekvenserna av dess verksamhet. Upplysningarna ska enligt förslaget åtminstone omfatta frågor om miljö, sociala förhållanden, personal, respekt för mänskliga rättigheter och motverkande av korruption. Upplysningarna ska beskriva:

- företagets affärsmodell,
- den policy som företaget tillämpar i frågorna, inklusive de granskningsförfaranden som har genomförts,
- resultatet av policyn,
- de väsentliga risker som rör dessa frågor och är kopplade till företagets verksamhet, inklusive, när det är lämpligt, företagets affärsförbindelser, produkter eller tjänster som sannolikt får negativa konsekvenser
- hur företaget hanterar riskerna, och
- andra icke-finansiella förhållanden som är relevanta för verksamheten.

Hållbarhetsrapporten ska även, när det är lämpligt, innehålla hänvisningar till och ytterligare förklaringar av de belopp som tas upp i årsredovisningen.

Om företaget inte tillämpar någon policy i en eller flera av frågorna ska skälen för detta anges i hållbarhetsrapporten.

Förslaget avseende hållbarhetsrapportens innehåll har utformats i nära anslutning till ändringsdirektivet. Vissa anpassningar har enligt promemorian skett rörande struktur och terminologi. Svenskt Näringsliv ställer sig bakom ansatsen att utforma lagtexten i nära anslutning till direktivet. Förslaget till lagtext avviker i vissa avseenden från den svenska direktivtexten. Sådana språkliga skillnader kan i vissa fall skapa osäkerhet om någon

avvikelse är avsedd i förhållande till direktivet. Svenskt Näringsliv har dock inte uppfattat att lagförslaget innebär någon avvikelse i sak från texten i direktivet och har därför ingenting att invända mot promemorians lagförslag.

Upplysningar om framtida utveckling och om frågor som är under förhandling

Enligt ändringsdirektivet får medlemsstaterna tillåta att viss information utelämnas om det allvarligt skulle skada företagets marknadsposition och vissa ytterligare i direktivet angivna villkor är uppfyllda. I Ds 2014:45 föreslås att denna direktivbestämmelse genomförs i svensk rätt.

Av lagförslaget framgår att uppgifterna inte behöver tas in i hållbarhetsrapporten om styrelsen kan ange skäl för att ett offentliggörande skulle skada företagets marknadsposition allvarligt och utelämnandet inte hindrar förståelsen av företagets utveckling, ställning, resultat och konsekvenserna av dess verksamhet.

Svenskt Näringsliv anser att det är nödvändigt att införa undantagsregeln och tillstyrker därför förslaget.

Det framgår av Ds 2014:45 s. 76 att det är styrelsen som ska göra bedömningen om upplysningen ska utelämnas ur hållbarhetsrapporten. Vidare sägs att det inte finns något krav på att ta in motiveringen i hållbarhetsrapporten. Svenskt Näringsliv anser att det av tydlighetsskäl bör framgå av lagtexten dels att det är styrelsen som har att göra bedömningen, dels att motiveringen inte behöver tas in i hållbarhetsrapporten.

Placering, offentliggörande och granskning av hållbarhetsrapporten

Placering

Företaget kan enligt ändringsdirektivet välja att ta in hållbarhetsrapporten i förvaltningsberättelsen eller att upprätta en från årsredovisningen skild hållbarhetsrapport. Detta föreslås också i Ds 2014:45. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget.

Offentliggörande

Förslaget i Ds 2014:45 innebär att offentliggörande kan ske på olika sätt. Om hållbarhetsrapporten upprättas som en del av förvaltningsberättelsen kommer reglerna för offentliggörande av årsredovisningen att omfatta även hållbarhetsrapporten. I de fall hållbarhetsrapporten upprättas som en separat rapport ska den antingen offentliggöras tillsammans med förvaltningsberättelsen eller på företagets webbplats. Detta ska ske inom sex månader från balansdagen. Svenskt Näringsliv ställer sig bakom förslaget.

I promemorian sägs vidare att ett krav på undertecknande av en fristående hållbarhetsrapport av styrelse och VD innebär en ytterligare regelbörda för företagen. Ett krav på undertecknande anses inte nödvändigt och något sådant förslag läggs därför inte fram. Svenskt Näringsliv instämmer i bedömningen. I detta sammanhang kan också framhållas att i SOU 2015:8 föreslås att styrelsebeslut ska kunna utgöra ett alternativ till underskrift av årsredovisning av styrelse och VD. Det framstår i belysning av detta förslag som än mer motiverat att inte kräva att hållbarhetsrapporten ska undertecknas.

Granskning

Ändringsdirektivet föreskriver att revisorn eller revisionsföretaget ska kontrollera att den icke-finansiella rapporten har lämnats. Revisorns uppgift i denna del begränsas således till ett konstaterande av om rapporten har lämnats eller inte. Kontrollen ska vara densamma oavsett om hållbarhetsrapporten upprättas som en del av förvaltningsberättelsen eller som en från årsredovisningen skild handling.

Enligt promemorian bör inte reglerna om revisorsgranskning gå längre än vad ändringsdirektivet kräver. Företagets revisor ska enligt förslaget endast uttala sig om huruvida rapporten har upprättats eller inte. Detta gäller både när hållbarhetsrapporten ingår som en del i förvaltningsberättelsen och när den upprättas som en fristående rapport. Svenskt Näringsliv instämmer i denna bedömning.

Svenskt Näringsliv vill lämna följande synpunkter angående beskrivningen av revisorns uppgift enligt i promemorian. I promemorian anges att de svenska bestämmelserna om revisorsgranskning av hållbarhetsrapporten inte bör gå längre än vad direktivet kräver. I direktivet krävs emellertid bara att revisorn kontrollerar att hållbarhetsrapporten lämnats. Någon revisorsgranskning av rapporten är det därmed inte fråga om enligt direktivet. Trots detta används begreppet granskning genomgående i såväl motivtext som i författningskommentaren till 6 kap. 14 § ÅRL.

På s. 38 f sägs att svenska företag, däribland ett antal statligt ägda företag, årligen avger en hållbarhetsrapport i enlighet med GRI:s rapporteringsramverk. Det sägs också att rapporten ska vara kvalitetssäkrad genom oberoende granskning och bestyrkande. Svenskt Näringsliv vill framhålla att GRI inte ställer några krav på granskning eller bestyrkande. Beskrivningen framstår därför som vilseledande.

På s. 56 uppges vidare att många företag redan i dag upprättar hållbarhetsrapporter och att dessa granskas av företagets revisor i enlighet med FAR:s rekommendation RevR 6. I promemorian sägs också att det är naturligt att den närmare omfattningen av revisorns granskning får avgöras inom ramen för självregleringen och utvecklandet av god revisionssed. Det sistnämnda upprepas i författningskommentaren på s. 78 i promemorian. Svenskt Näringsliv ställer sig frågande till referensen till RevR 6. RevR 6 är en standard för granskning av hållbarhetsrapporter i sak, som går utöver ändamålet att fastställa om rapporten upprättats eller inte. Det framstår därför som oklart vad hänvisningen till denna standard innebär eftersom det enligt promemorian inte ska ställas något krav på att hållbarhetsrapporten ska verifieras av en oberoende leverantör av kvalitetssäkringstjänster. Det bör också framhållas att även andra än revisionsföretag i dag kan utföra frivillig granskning av hållbarhetsrapporter, och att granskningen kan ske enligt andra standarder än RevR 6.

Sammantaget framstår promemorians beskrivning av revisorns kontroll av hållbarhetsrapporten som motsägelsefull. Å ena sidan anføres att avsikten är att de svenska bestämmelserna inte ska gå utöver direktivets krav. Å andra sidan antyds att revisorn ska granska hållbarhetsrapporten och att formerna för denna granskning ska avgöras inom ramen för god revisionssed. Svenskt Näringsliv anser att det bör tydliggöras att revisorns kontroll av att hållbarhetsrapporten har lämnats inte ska likställas med en granskning. Det bör också tydliggöras att de företag som på frivillig basis väljer att kvalitetssäkra hållbarhetsrapporten har möjlighet att själva avgöra under vilka former detta ska ske och vilken typ av expertis som är bäst lämpad att utföra uppdraget.

Tidpunkt för offentliggörande av bolagsstyrningsrapport

Det finns i dag ingen tidsgräns för när en fristående bolagsstyrningsrapport ska offentliggöras på företagets webbplats. Det föreslås i Ds 2014:45 att också bolagsstyrningsrapporten ska offentliggöras på företags webbplats inom sex månader efter balansdagen. Förslaget i denna del är inte en direkt följd av ändringsdirektivet, utan motiveras av ett önskemål om samordning av tidsfristerna för offentliggörande av hållbarhetsrapporter och bolagsstyrningsrapporter i svenskt rätt. Svenskt Näringsliv har inget att invända mot förslaget.

Hållbarhetsrapport för vissa koncerner

Ändringsdirektivet föreskriver att ett företag av allmänt intresse som är moderföretag i en stor koncern och som har i genomsnitt mer än 500 anställda ska upprätta en hållbarhetsrapport för koncernen. Samma regler gäller för placering, offentliggörande och granskning som för enskilda företag. I Ds 2015:45 föreslås att kravet att på hållbarhetsrapport för koncernen ska utvidgas till att gälla samtliga moderföretag i stora koncerner, om moderföretaget är ett stort företag eller ett företag av allmänt intresse.

I likhet med vad som sagts i det föregående angående enskilda företag avstyrker Svenskt Näringsliv förslaget att utvidga kretsen av moderföretag som ska upprätta hållbarhetsrapport för koncernen utöver ändringsdirektivets krav.

Vidare föreslås i promemorian att dotterföretag ska undantas från kravet på att upprätta en hållbarhetsrapport för koncernen, om dotterföretaget tillsammans med dess samtliga dotterföretag omfattas av en hållbarhetsrapport för koncernen som upprättats av moderföretaget. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget i denna del.

Språk

Hållbarhetsrapporten kan ingå i förvaltningsberättelsen eller upprättas som en fristående rapport. Motsvarande valfrihet gäller sedan tidigare för de företag som ska upprätta bolagsstyrningsrapport.

En årsredovisning består enligt 2 kap. 1 § ÅRL bl.a. av en förvaltningsberättelse. Däremot ingår inte en fristående bolagsstyrnings- eller hållbarhetsrapport i uppräknningen av vad som ingår i en årsredovisning.

Enligt 2 kap. 5 § ÅRL ska årsredovisningen avfattas på svenska. Såvitt Svenskt Näringsliv kunnat finna har inte frågan om vilket språk bolagsstyrningsrapporten ska upprättas på blivit föremål för diskussion i samband med införandet av krav på en sådan rapport. Frågan har inte heller blivit belyst vad gäller hållbarhetsrapporten i Ds 2014:45. Om dessa rapporter upprättas fristående är språkravet i 2 kap. 5 § ÅRL inte tillämpligt. Frågan framstår således som oreglerad. Svenskt Näringslivs uppfattning är därför att företaget självt bör kunna välja vilket språk en fristående bolagsstyrnings- eller hållbarhetsrapport ska avfattas på.

Krav på upplysningar om mångfaldspolicy

Enligt ändringsdirektivet ska bolagsstyrningsrapporten för företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad innehålla information om den mångfaldspolicy som tillämpas i fråga om bolagets styrelse, innefattande aspekter såsom exempelvis ålder, kön, utbildning och yrkesbakgrund. Information ska även lämnas om målet med mångfaldspolicyn, hur policyn har tillämpats under räkenskapsåret och resultatet av

den. Om bolaget inte tillämpar någon mångfaldspolicy ska skälen för detta anges i bolagsstyrningsrapporten. Det framgår vidare av ändringsdirektivet att kravet inte ska tillämpas på små och medelstora företag såsom de definieras i artikel 3 i redovisningsdirektivet.

Mot bakgrund av ändringsdirektivets utformning föreslås i Ds 2014:45 att noterade företag som är stora företag ska upplysa om mångfaldspolicyn för styrelsen i bolagsstyrningsrapporten. Det innebär att ÅRL:s innehållskrav avseende bolagsstyrningsrapporten inte kommer att vara lika för alla aktiebolag som ska upprätta en sådan rapport.

Vidare föreslås i Ds 2014:45 införande av den lättnadsregel som finns i ändringsdirektivet som omfattar sådana företag som emitterat andra värdepapper än aktier som tagits upp till handel på en reglerad marknad, såvida inte företagets aktier är upptagna till handel på en handelsplattform enligt definitionen i 1 kap. 5 § 12 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Dessa företag behöver således inte lämna information om mångfaldspolicy.

Svenskt Näringsliv tillstyrker förslagen avseende vilka företag som ska informera om mångfaldspolicy för styrelsen.

Förslaget till lagtext i 6 kap. 6 § andra stycket punkt 9 ÅRL har utformats i nära anslutning till ändringsdirektivet. Svenskt Näringsliv tillstyrker förslaget i denna del.

Svenskt Näringsliv vill dessutom tillägga följande. Enligt Ds 2014:45 s. 71 ansvarar styrelsen för upprättandet av bolagsstyrningsrapporten inklusive upplysningarna om mångfaldspolicy. Frågan om vem eller vilket bolagsorgan som ska upprätta mångfaldspolicyn är oreglerad. Enligt promemorian ligger det primärt inom självregleringens område att vid behov komplettera normgivningen i detta avseende.

Ett krav på att bolaget ska ta fram och tillämpa en mångfaldspolicy för styrelsen är främmande för det svenska bolagsstyrningssystemet, där det är bolagsstämman som utser styrelseledamöter. Bolaget, i meningen styrelse och ledning, kan inte ta fram en policy som på något sätt binder bolagsstämman eller som ska tillämpas av stämman. Det ligger utanför styrelsens och verkställande direktörens uppgifter att ta fram en policy för innehållet i aktieägarnas beslut vid bolagsstämma. Bolagsstämman kan på förslag från aktieägare däremot besluta om en mångfaldspolicy, även om policyn inte är bindande för framtida bolagsstämmor (eller ens den bolagsstämma som just beslutat att införa den), såvida policyn inte implementeras i bolagsordningen.

Ett sätt att behandla rapporteringskravet i ändringsdirektivet är att ta utgångspunkt i Svensk kod för bolagsstyrning ("Koden"). Krav på mångfald i styrelsen återfinns i dag i Koden. Enligt regel 4.1 i Koden ska styrelsen ha en med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende de bolagsstämموالدا ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund. En jämn könsfördelning ska eftersträvas. I anslutning till att kallelse utfärdas till stämma där styrelseval ska ske enligt regel 2.6 i Koden valberedningen på bolagets webbplats lämna ett motiverat yttrande beträffande sitt förslag till styrelse med beaktande av vad som sägs om styrelsens sammansättning i 4.1. Valberedningen ska särskilt motivera förslaget mot bakgrund av kravet i 4.1 om att en jämn könsfördelning ska eftersträvas.

Kodens regel 4.1 kan betraktas som en sådan mångfaldspolicy som refereras till i ändringsdirektivet och förslaget i Ds 2014:45. Enligt Koden ska bolagen tillämpa Kodens bestämmelser enligt följ eller förklara-principen, dvs. antingen följer bolaget den aktuella regeln eller så avviker det och lämnar en förklaring till skälen för avvikelsen och vilken lösning som valts i stället. Bolagsstyrningsrapporten skulle därmed kunna innehålla en förklaring om att bolagets valberedning följer Kodens regel 4.1 (eller att den inte gör det) och att resultatet av tillämpningen av bestämmelsen är det förslag till styrelse som valberedningen lämnat. För det fall bolagsstämman i ett enskilt bolag beslutar om en särskild mångfaldspolicy får även innebörden, målet, tillämpningen och resultatet av denna policy redovisas i bolagsstyrningsrapporten.

Kompletterande normgivning

På flera ställen anför i promemorian att det finns behov av kompletterande normgivning utöver lagregleringen. På s. 43 sägs att de lagbestämmelser som föreslås genomföra ändringsdirektivet i svensk rätt bör utformas på samma sätt som i ändringsdirektivet, nämligen med karaktären av ramlagstiftning. Det överensstämmer enligt Ds 2014:45 med strukturen i redovisningslagstiftningen och innebär att det kommer att finnas behov av utfyllande normgivning. Vidare sägs att ändringsdirektivet anger att företagen får stödja sig på nationella ramar, unionsbaserade ramar eller internationella ramar.

På s. 66 i promemorian (konsekvensanalysen) sägs att vissa frågor i Sverige har överlåtit till självregleringen och utvecklandet av god redovisningssed. Det anges innebära ett visst ytterligare arbete för Kollegiet för svensk bolagsstyrning och Bokföringsnämnden (BFN). För nämndens del föranleder lagändringarna, enligt promemorian, en översyn av nämndens allmänna råd och vägledande information.

Svenskt Näringsliv anser att vad som sägs i promemorian om kompletterande normgivning är vagt och oklart. Det framgår av förslaget till lagtext (6 kap.11 § andra stycket ÅRL) att om särskilda riktlinjer har tillämpats vid upprättandet av hållbarhetsrapporten så ska det anges i rapporten. Det finns således inget rättsligt krav på att tillämpa en viss standard vid upprättandet av hållbarhetsrapporten. I författningskommentaren nämns GRI som en standard som kan tillämpas. Påståendet om att det finns behov av utfyllande normgivning motsäger iakttagelsen i promemorian att det redan i dag finns standarder för hållbarhetsrapportering. Svenskt Näringsliv anser att det bör tydliggöras att ett företag som ska upprätta en hållbarhetsrapport endast behöver uppfylla kraven i ÅRL och därmed får utforma rapporten enligt någon befintlig standard eller en egen standard. Det avgörande är att företagets rapport uppfyller lagens krav.

Årsredovisningen ska enligt 2 kap. 2 § ÅRL upprättas i enlighet med god redovisningssed. Förvaltningsberättelsen är en del av årsredovisningen enligt definitionen i 2 kap. 1 § ÅRL. Däremot ingår inte en fristående hållbarhetsrapport – och inte heller en fristående bolagsstyrningsrapport - i årsredovisningen. Sådana fristående rapporter omfattas därmed inte av god redovisningssed.

BFN ansvarar för utvecklandet av god redovisningssed, se 8 kap. 1 § bokföringslagen. Svenskt Näringsliv anser att utrymmet för kompletterande normgivning från BFN inom ramen för god redovisningssed vad gäller hållbarhetsrapportering är begränsat till frågor som avser hållbarhetsrapporter som lämnas som en del av en förvaltningsberättelse. Eftersom det inte finns något krav på att tillämpa en specifik standard för hållbarhetsrapporten anser Svenskt

Näringsliv att kompletterande normgivning från BFN torde få inskränka sig till att i praktiken förklara lagtext och förarbeten. Det kan enligt Svenskt Näringsliv inte komma i fråga att BFN skulle utveckla en svensk standard för hållbarhetsrapportering oavsett rapportens placering. Frågor om hållbarhet faller utanför BFNs ansvars- och kompetensområde.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Lagförslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2016 och tillämpas första gången för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2016.

Det är viktigt att företagen ges tillräckligt med tid för att anpassa sin rapportering till de nya tvingande kraven. Svenskt Näringsliv anser att tidpunkten för när tillämpning ska ske första gången är väl avvägd.

Konsekvensanalysen

Som framgått ovan anser Svenskt Näringsliv att konsekvensanalysen avseende vilka företag som ska omfattas av kravet på hållbarhetsrapport är undermålig. Svenskt Näringsliv konstaterar vidare att konsekvensanalysen även i andra avseenden inte uppfyller de krav som kan ställas på en sådan enligt tillämpliga regelverk.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Krister Andersson

Claes Norberg